

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cavtio Criminalis, Seu De Processibus Contra Sagas Liber

Spee, Friedrich von

Francofvrti, 1632

38. An nullo sensu verum sit axioma passim vsurpatum in criminibus occultis & difficilis probationis facilius iri posse ad torturam quam in aliis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11133

norvè nostrâ credulitas cieretur, ut cum facilius ea credimus quæ faciliora sunt, ut Gaium gallinam potius quam ouem integram vorasse: nihilominus & hoc causam nostram adiuuaret: ita enim comparatum est, ut credibilius semper esse soleat, si crimen vulgare de quopiam asseratur; quam si extraordinarium; enorme, atrox, nefandum, & exemplum. Ut tandem illud nobis quod ostendere intendebamus omnino relinquatur; tantum abesse, ut in criminibus exceptis, & præsertim Sagarum, Minora sufficiant indicia ad procedendum quam in aliis; ut etiam Maiora iure exigantur.

D V B I V M XXXVIII.

*An nullo sensu verum sit Axioma Iuridicum,
In criminibus occultis & difficilis proba-
tionis facilius ad torturam iri posse,
quam in aliis?*

RESPONDEO, Verum hoc axioma est, si recte explicetur. Facilius enim siue promptius iri potest, posito
V 2 quod

quod omnino iri possit; id est, posito, quod habeas probationem criminis fere plenam, cum sine ea omnino iri non possit, nisi ratione reluctantante, ut superius ostendi: quod ut intelligas dicam diffusius. Ponamus enim verbi gratia duos te tenere captiuos, Titium inprimis, cuius crimen sit vehementer ex natura sua occultum & difficilis probationis; deinde Sempronium, cuius crimen sit tale, ut non difficile videatur posse aliquam probationem plenam de eo inueniri: ponamus etiam de utroque habere te probationem fere plenam: aio nunc; cum utroque posse te ad torturam procedere: sed hoc discrimine, quod cum Titio multo promptius quam cum Sempronio, id quod ulterius declaro in hunc modum: Docent Iurisperiti communi consensu, ut testatur Clarus l. 5. q. 64. n. 5. quod oporteat Iudicem antequam aduolet ad torturam, diligenter considerare an non aliquas alias probationes, *plenas* scilicet inuenire possit, quibus reum criminis conuincat: nam si id quidem, abstinendum

dum esse à tortura: cum enim tortura sit introducta, vt vbi nondum plene sed tantum fere-seu femiplene probatum crimen est, per eam eliciatur rei ipsius confessio quæ hunc defectum impleat; cumq; tortura res sit dira & periculosa, sequitur, vt si aliunde probatio plena haberi possit, ea ambab. vlnis potius arripiatur, quam per torturã non sine periculo queratur: sed & sequitur, quod teneatur Iudex ob hoc periculum euitandum eas probationes cum aliqua cura & diligentia inuestigare, atque ita non nisi cum aliqua velut cunctatione ac mora, quam investigandis huiusmodi probationibus ponat, ad Equuleum confugere: præsertim si agatur de crimine vulgari, in quo spes sit, posse talem aliquam probationem inueniri. Nam si crimen sit ex eorum genere, quæ occulta & abstrusa sunt, ideoq; difficillimæ probationis: tum sane (si modo alioquæ indicia sufficientia ad torturam habeantur, quod semper iuxta rectam rationem præsupponendum est) non est quod Iudex cunctetur ac vereatur, quin

promptius & facilius quam alias ad torturam accedat: quippe cum in his criminibus occultis spes non sit probationem aliquam plenam facile inueniendi, propter quod in aliis criminibus vulgaribus cunctatione & cura illa opus esse dixi. Quibus ita expositis, cum verum esset, eo scilicet quo vidimus sensu, nimirum, posito & non excluso quod reus ob habita sufficientia indicia licite torqueri possit, tunc facilius promptiusq; possit ac minore cum scrupulo in criminibus occultis seu difficilis probationis, quam in aliis: nonnulli hinc occasionem sumplere errandi, ac dictum hoc ita perperam interpretati sunt, quasi facilius promptiusq;, id est, *minoribus habitis indicis, absque fere-plena probatione*, liceret in occultis ad torturam venire. Ecce fons erroris ex incauta veri dicti interpretatione: quem miror haecenus viros doctos non animaduertisse. Vnde factum est, vt in negotio Sagarum leuiculis saepe de causis, quae à fere-plena probatione non parum distarent, equuleus promptissime expeditus

In criminib. occultis facilius ad torturā iri posse? 295
ditus sit, clamantibus nec intelligentibus imperitis Iudicibus; facilius in occultis ad torturam iri posse. Optandum vero erat, ut qui viri boni & zelosi Magistratum ad persequendum hoc Sagarum crimen acrius inflammant, par zelo suo studium & scientiam in has causas afferrent, quo periculosos hos & similes errores tum deprehenderent, tum à suis eorumq; quos instigant conscientias simul repellerent. Moneo iterum Magistratus, ut attendant, neque enim omnes quorum utuntur consiliis, ea semper qua putantur eruditione & providentia sunt: nec tamen in tam graui Sagarum causa improuidis & oscitantibus esse licet.

D V B I V M XXXIX.

An, quæ nihil in torturis confessa est, damnari possit?

Suppono damnari neminem posse nisi certo de eo cōstet culpam sustinere: neq; enim innocens occidi debet, innocēs autem omnis esse præsumitur,

V 4

qui